

REFERAT DE APROBARE

Secțiunea 1 - Titlul proiectului de act normativ

Ordin pentru aprobarea Regulilor generale privind implementarea activității de market making pe piețele centralizate de gaze naturale și pe piețele organizate de energie electrică

Secțiunea a 2-a - Motivul emiterii actului normativ

<p>1. Contextul și cadrul european de reglementare (Descrierea situației actuale)</p>	<p>Premisele nr. 139 și 140 din Directiva (UE) 2024/1788 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind normele comune pentru piețele interne în sectorul gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului, de modificare a Directivei (UE) 2023/1791 și de abrogare a Directivei 2009/73/CE prevăd următoarele:</p> <p>- premisa (139) <i>„Încrederea în piață, lichiditatea acesteia, precum și numărul de participanți la piață trebuie să crească, fiind necesară în acest scop sporirea supravegherii exercitate de autoritățile de reglementare asupra întreprinderilor active în sectorul furnizării de gaze naturale. Aceste cerințe ar trebui să nu aducă atingere legislației existente a Uniunii în domeniul piețelor financiare și ar trebui să fie compatibile cu aceasta. Autoritățile de reglementare și autoritățile de reglementare din domeniul piețelor financiare trebuie să coopereze pentru a permite o vedere de ansamblu a fiecăreia dintre aceste autorități asupra piețelor în cauză. Statele membre ar trebui să poată stabili soliditatea financiară a întreprinderilor de furnizare de gaze naturale drept criteriu de acordare a autorizației pentru vânzarea și revânzarea gazelor naturale. Acest criteriu ar trebui să fie complet transparent și nediscriminatoriu.”</i>;</p> <p>- premisa (140) <i>„Gazele naturale sunt importate în Uniune în special, și în cantități tot mai mari, din țări terțe. Legislația Uniunii ar trebui să țină seama de caracteristicile gazelor naturale, ca de exemplu de anumite rigidități structurale provocate de concentrarea furnizorilor, contractele pe termen lung sau lipsa de lichidități în aval. Prin urmare, este necesară o mai mare transparență, inclusiv în ceea ce privește formarea prețurilor.”</i></p> <p>Articolul 9 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului european și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (reformare) prevede că: <i>“În conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/1719, operatorii de transport și de sistem emit drepturi de transport pe termen lung sau pun în aplicare măsuri echivalente pentru a permite participanților la piață, inclusiv proprietarilor de instalații de producere a energiei electrice care utilizează energie regenerabilă, să își acopere riscurile în materie de preț, cu excepția cazului în care o evaluare a pieței la termen efectuată de către autoritățile de reglementare competente cu privire la granițele zonelor de ofertare indică faptul că există suficiente oportunități de acoperire a riscurilor în zonele de ofertare vizate.”</i>, iar la alin. (3): <i>“Structura piețelor la termen ale Uniunii cuprinde instrumentele necesare pentru îmbunătățirea capacității participanților la piață de a acoperi riscurile de preț pe piața internă a energiei electrice.”</i></p>
--	--

<p>2. Cadrul național de reglementare</p>	<p>În temeiul dispozițiilor art 177 alin. (3¹⁵), (3¹⁶) și (3¹⁷) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare <i>Lege</i>), începând cu data 1 iulie 2020, atât marii producători de gaze naturale (pe sensul de vânzare), cât și ceilalți participanți la piața de gaze naturale: micii producători, furnizorii și traderii de gaze naturale (pe ambele sensuri) au avut obligația ca, până la data de 31 decembrie 2024, să ofere pe piețele centralizate anumite cantități de gaze naturale, stabilite în conformitate cu prevederile <i>Legii</i> și ale actelor normative subsecvente emise de ANRE, în speță Ordinul președintelui ANRE nr. 143/2020 privind obligația de a oferta gaze naturale pe piețele centralizate a producătorilor de gaze naturale a căror producție anuală realizată în anul anterior depășește 3.000.000 MWh, cu modificările și completările ulterioare și Ordinul președintelui ANRE nr. 144/2020 privind obligația participanților la piața de gaze naturale de a oferta pe piețele centralizate. Atât obligativitatea care vizează principalii producători autohtoni (<i>de a oferta un procent de 40 % din producția marfă pe piețele centralizate din România</i>), cât și aceea care intră în sarcina micilor producători, furnizorilor și traderilor de gaze naturale (de a oferta pe bursă 40% din cantitatea de gaze naturale pe care aceștia o comercializează pe piața angro în mod bilateral), au fost instituite prin lege cu scopul de a crește lichiditatea pe piața de gaze naturale și de a forma referințe corecte de preț care, la rândul lor contribuie atât la asigurarea cadrului favorabil echilibrării comerciale a participanților la piață, cât și creșterea gradului de predictibilitate a pieței.</p> <p>Adoptarea acestor măsuri a favorizat tranzacțiile cu gaze naturale în mod transparent, concurențial și nediscriminatoriu, oferind tuturor participanților acces egal la sursele de gaze existente.</p> <p>În contextul încheierii perioadei valabilității obligației de ofertare instituită conform dispozițiilor legale antemenționate, considerăm că introducerea strategiei de tranzacționare, anume aceea de <i>market making</i> poate constitui o alternativă capabilă să continue dezvoltarea lichidității pe piețele centralizate de gaze naturale/piețele organizate de energie electrică, să îmbunătățească predictibilitatea prețurilor și să ofere un indicator de preț fiabil.</p> <p>În ceea ce privește piața de energie electrică, art. 2 lit. h) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, prevede că:</p> <p><i>“Activitățile din domeniul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare trebuie să se desfășoare pentru realizarea următoarelor obiective de bază:</i></p> <p><i>[...]</i></p> <p><i>h) îmbunătățirea competitivității pieței interne de energie electrică și participarea activă la formarea atât a pieței regionale, cât și a pieței interne de energie a Uniunii Europene și la dezvoltarea schimburilor transfrontaliere “</i></p> <p>Pentru îndeplinirea acestui obiectiv este nevoie de o piață lichidă și integrată în vederea asigurării securității aprovizionării și prețuri accesibile pentru consumatori.</p>
<p>3.Scopul reglementării</p>	<p>Lichiditatea scăzută sau chiar lipsa acesteia este una dintre principalele probleme ale pieței de energie electrică din România, în special pe segmentele de tranzacționare pe termen lung și în cadrul anumitor produse de piață. Aceasta duce la formarea unei diferențe mari între prețul de cumpărare și prețul de vânzare, ceea ce face ca tranzacțiile să fie mai costisitoare și mai puțin atractive pentru participanți.</p>

Impactul lipsei de lichiditate este vizibil prin:

- dificultăți în executarea tranzacțiilor - participanții pot avea probleme în găsirea unor contrapartide care să accepte prețurile cerute, ceea ce poate conduce la întâzieri sau chiar la imposibilitatea realizării tranzacțiilor)
- creșterea incertitudinii prețurilor – într-o piață cu lichiditate scăzută prețurile pot varia semnificativ între tranzacții, ceea ce face dificilă stabilirea unor strategii eficiente de achiziție sau vânzare
- costuri de tranzacționare mai mari – o diferență crescută între oferta de cumpărare și cea de vânzare crește costurile pentru participanți, afectând competitivitatea acestora

Pentru a crea și menține lichiditate pe piață este necesară existența permanentă și simultană, în platformele de tranzacționare a unor oferte ferme, simultane, pe ambele sensuri (atât de cumpărare, cât și de vânzare), cu volume substanțiale, care să permită încheierea tranzacțiilor la un preț care să reflecte condițiile concrete din piață la un moment dat. Acest rol este îndeplinit de *Market makeri*, care joacă un rol important, acționând ca furnizori de lichiditate, contribuind la dezvoltarea pe termen lung a pieței/piețelor pe care își desfășoară activitatea.

Market maker-ul oferă piețelor serviciul de formare/menținere a lichidității și descoperirea prețului corect prin introducerea simultană de oferte, pe anumite intervale ale sesiunii de tranzacționare, asumându-și întotdeauna partea opusă a ordinului de tranzacționare. În acest fel, acesta ține în echilibru atât cererea, cât și oferta de pe piață, menține valorile cotațiilor în anumite limite și încurajează participanții la piață să facă tranzacții. Totodată, utilizarea acestei tehnici de tranzacționare poate determina o reducere a spread-ului (diferenței dintre prețul de cumpărare și cel de vânzare) și la creșterea volumelor tranzacționate.

Aprobarea desfășurării acestei activități se va face prin prezentul ordin, urmând ca implementarea să se facă de către operatorii piețelor centralizate/organizate de energie interesați, prin intermediul unor proceduri specifice, care vor fi supuse consultării publice înainte de a fi adoptate.

Proiectul de ordin a fost elaborat în scopul creșterii lichidității, prin diversificarea strategiilor de tranzacționare disponibile pe piețele centralizate/organizate de energie, aducând în beneficiul participanților o nouă abordare, ale cărei caracteristici să corespundă cerințelor și nevoilor acestora.

Această activitate poate fi desfășurată de unul sau mai mulți participanți, desemnați de bursă conform unor cerințe stricte, având obligația să asigure o piață corectă, ordonată și competitivă. În acest fel, se creează lichiditate, disponibilitate și volume adaptate cererii, astfel încât piața să funcționeze eficient și fără sincope.

Pe de altă parte, Market maker-ilor le revine responsabilitatea de a menține integritatea pieței și de a acționa cu prudență și de bună credință.

Prevederile prezentului proiect de ordin vizează menținerea unui mediu de tranzacționare bine structurat și de încredere, care să ofere posibilitatea tranzacționării echitabile, transparente și profitabile a activelor și/sau a instrumentelor derivate - ca strategie complementară la tranzacționarea activului suport.

Mai mult, introducerea unei strategii de tranzacționare cu eficiență dovedită, susținută de o contraparte care operează centralizat, cu un sistem solid de garantare, asigură participanților siguranța tranzacțiilor, confort financiar, diversitate în abordarea actului comercial, gestiunea riscului și furnizează pieței informații valoroase referitoare la prețul activului la diferite momente/perioade de timp,

	activitatea Market makeri-lor acționând ca un real barometru în piață.
<p>4.Schimbări preconizate/măsurile propuse prin prezentul act normativ</p>	<p>Proiectul de Ordin introduce strategia de tranzacționare denumită generic „market making”, practică de un „Market maker”; conceptul are la bază o tehnică prin care Market maker-ul, în nume propriu și utilizându-și propriile resurse, își asumă riscul de tranzacționare pentru unul sau mai multe active (produse), în scopul facilitării tranzacționării acestora. La modul general, acesta afișează continuu oferte ferme, simultane, de vânzare și de cumpărare, cu volume substanțiale și <i>spread</i>-uri atractive pentru a stimula tranzacționarea, contribuind în acest fel la descoperirea prețului corect în piață. În mod esențial, Market maker-ul ține în echilibru atât cererea, cât și oferta de pe piață și menține valorile cotațiilor în anumite limite, asumându-și întotdeauna partea opusă a volumului de tranzacționare. Procesul de Market making este o tehnică particulară de execuție a ordinelor, anume aceea de te situa la mijloc, între cerere și ofertă și de a încasa suma rezultată din diferența acestora.</p> <p>Au dreptul de a desfășura activitate de market making titularii licențelor de producere/furnizare de gaze naturale/energie electrică și a licenței pentru activitatea traderului, în condițiile și cu respectarea dispozițiilor legislației naționale și/sau comunitare specifice pieței angro de energie, a prevederilor actelor normative subsecvente și a procedurilor operaționale /acordurilor/contractelor specifice ale operatorilor de piață.</p> <p>Desfășurarea activității de market making nu exclude participarea la tranzacționarea pe piețele centralizate de gaze naturale/organizate de energie electrică în calitate de simplu participant, cu obligația respectării regulamentului și a procedurilor operaționale ale operatorului de piață, precum și în conformitate cu prevederile convențiilor/acordurilor încheiate cu acesta.</p> <p>În vederea utilizării strategiei de market making în condiții ordonate de tranzacționare, operatorul pieței organizate/centralizate stabilește regulile aplicabile și parametrii specifici prin procedurile sale operaționale, având în vedere următoarele cerințe minime:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) numărul minim de produse în cadrul unui segment de piață pentru care un participant poate tranzacționa ca Market maker; b) volumul minim admis, corespunzător ofertelor ferme de vânzare și de cumpărare; în cazul produselor derivate standardizate pe termen mediu și lung tranzacționate în baza unor contracte futures, decontate prin livrarea fizică a gazelor naturale, precum și în cazul instrumentelor derivate din domeniul energiei electrice decontate prin livrare fizică, volumul se referă la numărul de contracte afișate și la dimensiunea contractului; c) mecanismul de ajustare al spread-ului, în cazul în care se consideră necesar ;operatorul pieței poate impune limite minime și/sau maxime, în funcție de lichiditatea pieței, de volatilitatea prețurilor, de contextul economic ș.a.a.; d) perioada minimă obligatorie pentru menținerea simultană pe piață a ofertelor de cumpărare și a celor de vânzare pe parcursul unei sesiuni de tranzacționare; e) timpul maxim admis până la reactualizarea ofertei ca urmare unei tranzacționări parțiale și/sau totale a unui ordin; f) sancțiunile aplicabile în cazul neîndeplinirii obligațiilor asumate în calitate de Market maker. <p>Proiectul de ordin conține totodată prevederi referitoare la drepturile și obligațiile</p>

	operatorului piețelor centralizate/organizate de energie și cele ale Market maker-ului desemnat, precum: criteriile de admisibilitate, de suspendare și de revocare, conduita de tranzacționare, sancțiuni pentru neîndeplinirea obligațiilor, modalități de plată și/sau alte stimulente aferente prestației acestuia.
5. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a – Mențiuni privind impactul socio-economic preconizat al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic a) impactul asupra pieței de energie în ansamblul ei b) impactul asupra operatorilor economici c) impactul asupra consumatorilor/clienților finali (variații de preț sau altele asemenea)	<p>Introducerea unei metode de tranzacționare cu eficiență dovedită, susținută de o contraparte care operează centralizat și de un sistem solid de garantare asigură participanților siguranța tranzacțiilor, confortul financiar, diversitate în abordarea actului comercial, gestiunea riscului și furnizează pieței informații valoroase referitoare la prețul activului la diferite momente/perioade de timp.</p> <p>Având în vedere faptul că, prin această tehnică de tranzacționare, Market maker-ii pot obține câștiguri semnificative, existând totodată și riscul înregistrării unor pierderi, este important ca potențialii candidați la acest statut să ia în considerare aspecte cum ar fi: nivelul cunoștințelor în domeniul financiar, experiența în tranzacții bursiere, situația financiară curentă, impactul aspectelor de natură fiscală care pot afecta rezultatul net al investițiilor în acest tip de tranzacționare, altele asemenea.</p>
2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Nu este cazul
3. Impact asupra mediului de afaceri	Operatorii economici interesați să activeze ca Market makeri facilitează formarea și menținerea lichidității, acoperirea riscului creșterii viitoare a prețurilor la gazele naturale și la energia electrică, precum și planificarea mai bună a nevoilor pieței.
4. Implicații sociale	Nu este cazul
5. Impact asupra mediului	Nu este cazul
6. Alte informații	Nu este cazul

Secțiunea a 4-a – Mențiuni privind impactul financiar preconizat asupra patrimoniului ANRE – Nu este cazul.

Secțiunea a 5-a - Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: a) acte normative ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.	Nu este cazul
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

4. Alte informații	Nu este cazul.
--------------------	----------------

Secțiunea a 6-a - Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale de specialitate și operatori economici din domeniu	În vederea respectării principiilor transparenței decizionale, stabilite prin dispozițiile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările ulterioare, Proiectul de Ordin pentru aprobarea Regulilor generale privind implementarea activității de market making pe piețele centralizate de gaze naturale și pe piețele organizate de energie electrică, însoțit de referatul de aprobare, va fi supus consultării publice prin publicarea pe pagina de internet a ANRE pentru o perioadă de 30 de zile până la data de 13.03.2025.
2. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități	Proiectul de act normativ nu are ca obiect activități ale autorităților administrației publice.
3. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Nu este cazul
4. Alte informații	-